

KOMISIJA ZA STROKOVNE IZPITE NA PODROČJU VARSTVA ARHIVSKEGA
GRADIVA

PODROČJE **INFORMATIKA**

SEZNAM IZPITNIH VSEBIN, PRAVNIH PREDPISOV, STANDARDOV IN
LITERATURE ZA KANDIDATE S **SREDNJO IZOBRAZBO**

I. SPLOŠNI DEL STROKOVNEGA IZPITA

PREDPISI S PODROČJA KULTURE IN VARSTVA KULTURNE DEDIŠČINE
(dr. Bojan Cvelfar, mag. Nina Zupančič Pušavec)

Izpitne vsebine:

Uresničevanje javnega interesa na področju kulture:

- javni interes na področju kulture
- Nacionalni program za kulturo
- Nacionalni svet za kulturo
- uresničevanje javnega interesa za kulturo
- zagotavljanje kulturnih dobrin kot javnih dobri
- zagotavljanje javne službe na področju kulture
- javni zavodi na področju kulture, organi javnih zavodov
- javni kulturni programi (pojem, izvajalci, financiranje)
- kulturni projekti (pojem, izvajalci, financiranje)
- javna infrastruktura na področju kulture
- postopki javnega razpisa in poziva, pogodbe
- inšpekcijski nadzor
- strokovni nadzor nad zagotavljanjem javnih kulturnih dobrin

Arhivska dejavnost:

- splošne opredelitve
- javna služba varstva

Varstvo kulturne dediščine:

- splošne opredelitve
- javna služba varstva

Knjižnična dejavnost:

- splošne opredelitve
- javna služba

Predpisi:

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 - uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13), zlasti členi 4., 10., 22., 24.–26, 28., 31.–32., 56.–58., 70., 100.–102., 121., 123.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 (Uradni list RS, št. 99/13)-
poglavje arhivska dejavnost

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA),
Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14, zlasti členi 1.–7., 54.–55.

Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 -
ORZVKD39, 90/12 in 111/13), zlasti členi 1., 2., 81.

Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01 in 96/02 – ZUJIK), zlasti členi: 1.–3.;
5.–7., 31. in 33.

PREDPISI S PODROČJA VARSTVA ARHIVSKEGA GRADIVA

(mag. Nada Čibej, mag. Nina Zupančič Pušavec)

Izpitne vsebine:

Poznavanje predpisov s področja arhivske dejavnosti
Razvoj in spremembe na področju arhivske zakonodaje
Opredelitev in izvajanje javne arhivske službe
Opredelitev in izvajanje varovanja arhivskega gradiva

Predpisi:

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA),
Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14.

Zakon o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta
(ZAGOPP), Uradni list RS, št. 85/16.

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 42/17)

Pravilnik o delu medarhivskih delovnih skupin (Uradni list RS, št. 66/16)

Pravilnik o strokovni usposobljenosti za delo z dokumentarnim gradivom (Uradni list
RS, št. 66/16)

Pravilnik o strokovnih izpitih in pridobivanju strokovnih nazivov na področju varstva
arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 33/17)

Pravilnik za valorizacijo oseb zasebnega prava, ki so na podlagi zakona pridobile status delovanja v javnem interesu (Uradni list RS, št. 66/16)

Pravilnik o postopku izdaje dovoljenj za izvoz in iznos predmetov kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 26/11)

Konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Haaška konvencija), s Pravilnikom za njeno izvrševanje in protokolom (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)

Zakon o ratifikaciji Drugega protokola k Haaški konvenciji iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 22/03)

Kazenski zakonik RS, 218., 219. in 259. člen (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16 in 27/17)

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo)

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in spremembe)

Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZEPT in 46/14)

Resolucije in priporočila EU:

Priporočilo Odbora ministrov Sveta Evrope št. R (2000) 13 z dne 13. 7. 2000 državam članicam o evropski politiki dostopa do arhivov/ Recommendation No. R (2000) 13 of the Committee of Ministers to member States on a European policy on acces to archives.

Priporočilo Odbora ministrov Sveta Evrope št. R (2002) državam članicam o dostopu do javnih informacij, sprejeto 21. februarja 2002 / Recommendation No. R (2002) of the Committee of Ministers to member States on access to official information of 21 Februar 2002.

Resolucija Sveta Evrope z dne 25. junija 2002 o zaščiti jutrišnjega spomina - zaščiti digitalnih vsebin za prihodnje generacije (Uradni list Evropskih skupnosti C 162/4, 6. 7. 2002)

Resolucija Sveta Evrope z dne 6. maja 2003 o arhivih držav članic (Uradni list Evropskih skupnosti C 113/2, 13. 5. 2003).

Priporočilo Sveta Evrope z dne 14. novembra 2005 o prednostnih dejavnostih za večje sodelovanje na področju arhivov v Evropi, UL L 312, 29.11.2005 (2005/835/ES)

Priporočilo Evropske komisije z dne 27. oktobra 2011 o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva ter njegovi digitalni hrambi (2011/711/EU).

Literatura:

Melik, Jelka: Osnove prava in pravne države za arhiviste / Jelka Melik. - Ljubljana : Arhiv Republike Slovenije (2011). - 188 str.

Žontar, Jože: Arhivska veda v 20. stoletju, Arhiv RS, Ljubljana 2003.

II. POSEBNI DEL STROKOVNEGA IZPITA

ARHIVSKA POKLICNA ETIKA

(dr. Zdenka Semlič Rajh, mag. Natalija Glažar)

Izpitne vsebine:

Poznavanje predpisov s področja arhivske etike
Opredelitev poklicne in arhivske etike
Opredelitev osnovnih odnosov, ki jih opredeljuje poklicna etika
Opredelitev načel arhivske etike
Poznavanje določil etičnega kodeksa v praksi

Predpisi:

Kodeks etike (1997). *Arhivi, Glasilo Arhivskega društva Slovenije, Letnik XX* (str. 14–16). Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije.

Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (2001). *Uradni list RS, št. 8/2001* (str. 735). Ljubljana: Uradni list.

Sneto 4.3.2013 s spletne strani

<http://www.uradnilist.si/1/objava.jsp?urlid=20018&stevilka=474>.

Konvencija o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih.

Sneto 6.1.2018 s spletne strani <http://www.pisrs.si/Pis.web/mednarodnaPogodba?id=-19701114/01M#>.

Konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Haaška konvencija).

Sneto 6.1.2018 s spletne strani

http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Zakonodaja/Kulturna_dediscina/Haaska_konv_uradni_prevod.pdf.

Splošna deklaracija o arhivih (2010). Sneto 5.1.2018 s spletne strani

http://www.arhivkoper.si/c/document_library/get_file?uuid=7eda5339-2e3e-41e0-a678b07a607a4cde&groupId=10662.

Literatura:

Archival Etics (2016). Archives and Records Association UK & Ireland.

Sneto 6.1.2018 s spletne strani

http://www.archives.org.uk/images/ARA_Board/ARA_Code_of_Ethics_final_2016.pdf.

Bubenik, Branko (2003). Etika uporabe audiovizualnih dokumenata. V *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja: zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področja arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih od 2. do 4. aprila 2003* (str. 155–160). Maribor: Pokrajinski arhiv. (V prispevku so objavljeni nekateri deli etičnega kodeksa FIAF, Mednarodne organizacije filmskih arhivov, ki je bil sprejet leta 1998.)

Code of Ethics. Australian Society of Archivists.

Sneto 6.1.2018 s spletne strani <https://www.archivists.org.au/about-us/code-of-ethics>.

Heđbeli, Živana (2008). Arhivi i etika. V *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja : zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področja arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih* (str. 125–132). Maribor: Pokrajinski arhiv.

Juvančič, Katarina (2005). Ko zagode zgodovina: etične dileme pri ohranjanju, varovanju in objavljanju arhivskih zvočnih posnetkov ljudske glasbe. V *Dediščina v očeh znanosti* (str. 87-104). Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Kopač, Janez (2003). Arhivska etika in arhivarji. V: *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja : zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področja arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih od 2. do 4. aprila 2003* (str. 146–154). Maribor: Pokrajinski arhiv.

Kopač, Janez (2003). Kodeks poklicne arhivske etike. V *Arhivi, Glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije, letnik 26, št. 1* (str. 207–211). Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije.

Košir, Matevž (2010). Splošna deklaracija o arhivih in sodobna arhivska paradigma. *Arhivi 33, /2010), št. 2, str. 309-318.*

Kožar, Azem (2005). Arhivistička etika društava u tranziciji. V *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja : zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področja arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih* (str. 448–454). Maribor: Pokrajinski arhiv.

Krnel-Umek, Duša (2006). Novi arhivski zakon v Sloveniji in vprašanje etike. V *Atlanti, vol. 16. št. 1/2* ((str. 79–83). Trst: International Institute for Archival Science.

Libraries, museums, and archives : legal issues and ethical challenges in the new information era (2002). Edited by Tomas A. Lipinski. Maryland; London: The Scarecrow Press.

Poklicna etika (1995). *Enciklopedija Slovenija, zvezek št. 9* (str. 48). Ljubljana: DZS.

Popovič, Jovan (2009). Etika kao kultura zanimanja s osvrtom na etički kodeks arhivista. V *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja : zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področja arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih* (str. 149–164). Maribor: Pokrajinski arhiv.

SAA Core Values Statement and Code of Ethics. Chchago: Society of American Archivists.

Sneto 6.1.2018 s spletne strani <https://www2.archivists.org/statements/saacore-values-statement-and-code-of-ethics>.

Zupanič, Saša (1995). Pogled v knjižnično in informacijsko etiko. V *Knjižnica: revija za področje bibliotekarstva in informacijske znanosti, št. 1/2 (1995)*, str. 7–25.

Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev.

INFORMACIJSKI SISTEMI

(dr. Miroslav Novak, dr. Tatjana Hajtnik)

Izpitne vsebine:

Osnovna terminologija s področja informacijskih sistemov v arhivih

Pravne podlage elektronskega arhiviranja

Ključna izhodišča in pravila za zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja elektronskih zapisov

Tveganja in upravljanje z njimi pri dolgoročnem ohranjanju elektronskih zapisov
Dolgoročna hramba elektronskih zapisov na podlagi slovenskih predpisov
Osnovni standardi na področju elektronskega arhiviranja
Strategije in tehnike dolgoročnega elektronskega arhiviranja
Priprava in prenos elektronskih arhivskih zapisov v dolgoročno hrambo, nadaljnje upravljanje in zagotavljanje dostopa
Informacijski sistemi v arhivih in njihovo upravljanje Informacijska varnost

Prepisi in standardi:

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (ZVDAGA),
Uradni list RS, št. 30/06 in 51/14.

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 42/2017)

Enotne tehnološke zahteve, Arhiv RS, dostopno na naslovu
http://www.arhiv.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/ Evropska komisija. (2011).
Priporočila Komisije o digitalizaciji in spletni dostopnosti kulturnega gradiva ter
njegovih digitalnih hrambi. *Uradni list Evropske komisije*, 2011/711/EU.

Evropska komisija. (2014). Smernice o priporočenih standardnih licencah, podatkovnih
zbirkah in zaračunavanju za ponovno uporabo dokumentov. *Uradni list Evropske
komisije*, 2014/C 240/01.

Evropska Unija (EU). (2015). *European Union Open Data Portal*. Sneto 5.1.2016 na
naslovu <https://open-data.europa.eu/en/data>

ISO 13008: 2012 Information and documentation -- Digital records conversion and
migration process (sprejet kot slovenski standard SIST/ISO 13008:Informatika in
dokumentacija - Proces konverzije in migracije digitalnih zapisov)

ISO 14721:2012 Space data and information transfer systems - Open archival
information system (OAIS)– reference model (sprejet tudi kot slovenski standard
SIST/ISO 14721: 2013 Trajno ohranjanje podatkov in sistemi za prenos informacij -
Odprti arhivski informacijski sistem (OAIS))

ISO 15489-1:2001 Information and documentation -- Records management -- Part 1:
General

ISO/TR 15489-2:2001 Information and documentation -- Records management -- Part
2: Guidelines

ISO 20652:2006 Space data and information transfer systems -- Producer-archive interface -- Methodology abstract standard

ISO 23081-1: 2006 Information and documentation -- Records management processes -- Metadata for records -- Part 1: Principles

ISO 27001:2013 Information technology -- Security techniques -- Information security management systems – Requirements

ISO 27002:2013 Information technology -- Security techniques -- Code of practice for information security controls

ISO 27005: 2011 Information technology -- Security techniques -- Information security risk management

ISO 9001:2008 Quality management systems – Requirements

Literatura:

Arms et al. (2014). The benefits and risks of the PDF/A-3 file format for archival institutions: An NDSA Report, dostopno na naslovu <http://lcweb2.loc.gov/master/gdc/lcpubs/2013655115.pdf>

Blake, Richard. (2005). Maintaining authentic electronic information over time (Interpreting the essential record characteristics defined within ISO 15489 to identify the criteria for preservation). Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja: zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področij arhivistike, dokumentalistike in informatike ... Maribor (Glavni trg 7): Pokrajinski arhiv.

Elektronski dokumenti : priročnik za arhiviste / [pripravil] Mednarodni arhivski svet, Komite za dokumente v elektronskem okolju, Ljubljana : Arhiv Republike Slovenije, 2006.

Hajtnik, Tatjana ... [et al.], Arhiviranje, hramba in upravljanje dokumentov : navodila in praktični primeri pravilne hrambe vseh vrst dokumentarnega gradiva za podjetja in ustanove, Maribor , 2009

Hajtnik, Tatjana, Strategija razvoja slovenskega javnega elektronskega arhiva "e-ARH.si" Knjižnica: revija za področje bibliotekarstva in informacijske znanosti. Letn. 55, št. 1 (apr. 2011), str. 39-56.

Hajtnik, Tatjana. Pretvorba e-dokumentov v formate za dolgoročno hrambo na osnovi standarda ISO 13008. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Digitalno in digitalizirano. Arhivsko gradivo včeraj, danes in jutri [Elektronski vir]: zbornik mednarodne konference, Radenci, 5.-7. april 2017, str. 27-47.

Spletna stran:

http://www.pokarhmb.si/uploaded/datoteke/Radenci/radenci_2017/02_hajtnik_2017.pdf.

Krstulovič, Zoran., Hajtnik, Tatjana, Doma, Mitja. (2013). Smernice za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do kulturne dediščine v digitalni obliki. Številka: 6202-1/2013-MIZKS/17 Različica 1.0.

Spletna stran:

http://www.nuk.unilj.si/dokumenti/2014/Smernice_za_zajem_dolgotrajno_ohranjanje_in_dostop_do_kulturne_dediscine_v_digitalni_obliki.pdf

Novak, Miroslav. (2007). Preslikave vsebin v arhivskih strokovnih postopkih, (Studia archivistica et informatica, 1). Maribor: Pokrajinski arhiv.

Novak, Miroslav. (2013). Vplivi informacijskih tehnologij na oblikovanje arhivske doktrine. Atlanti, letnik 23, številka 1, str. 251-258.

<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-37A035RR>

STROKOVNA OBDELAVA ARHIVSKEGA GRADIVA IN IZDELAVA INFORMACIJSKIH SREDSTEV

(mag. Danijela Juričić Čargo, mag. Hedvika Zdovc)

Izpitne vsebine:

- Oprelitev pojma strokovna obdelava
- Urejanje arhivskega gradiva (strokovna načela)
- Popisovanje arhivskega gradiva (nivoji in elementi popisovanja)
- Poznavanje in opredelitev pojmov fond in zbirka
- Klasifikacija fondov in zbirk – tektonika arhiva
- Informacijska sredstva - pripomočki za uporabo arhivskega gradiva (popis, inventar, vodnik po fondih in zbirkah)
- Vrste in oblike evidenc v arhivih in arhivski informacijski sistem

Predpisi in standardi:

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 42/2017), poglavji X. Strokovna obdelava in XI. Evidence (členi 55. do 69.)

Splošni mednarodni standardi za arhivsko popisovanje / Mednarodni standardi za arhivski zapis o ustvarjalcih arhivskega gradiva: pravnih osebah, fizičnih osebah in družinah, Ljubljana 1998.

Druga izdaja splošnih mednarodnih standardov za arhivsko popisovanje, prevedla in pripravila za objavo O. Pivk, v: Arhivi, Glasilo Arhivskega društva Slovenije, XXIII (2000), št. 2, str. 117-128.

Literatura:

Žontar, Jože: Arhivska veda v 20. stoletju, Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana 2003 (poglavja Notranje urejanje fondov, Popisovanje arhivskega gradiva ter Pripomočki za uporabo arhivskega gradiva in arhivski informacijski sistem)

Žumer, Vladimir: Elementi popisovanja arhivskega gradiva, v: Arhivi XX, Ljubljana 1997 (zlasti primeri iz domače slovenske prakse v poglavju 3 – Elementi popisovanja arhivskega gradiva, str. 144-159).

MATERIALNO VAROVANJE ARHIVSKEGA GRADIVA

(dr. Jedert Vodopivec Tomažič, Lucija Planinc)

Izpitne vsebine:

Materiali in strukture arhivskega gradiva in njihova obstojnost
Klimatski pogoji za ustrezno hrambo (relativna vlaga, temperatura, svetloba)
Arhivske zgradbe s poudarkom na depojih Prah
in plesni v arhivih
Reševanje poplavljenega arhivskega gradiva
Poškodbe arhivskega gradiva, ravnanje z njim, prioritete reševanja Razstavljanje
in reproduciranje arhivskega gradiva

Prepisi in standardi:

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva (Uradni list RS, št. 42/2017),
poglavje: VII. Hramba, materialno varstvo in arhivski depoji, členi 31. do 49.

IFLA načela za hrambo knjižničnega in arhivskega gradiva in za ravnanje z njim,
Filozofska fakulteta – Oddelek za bibliotekarstvo, Arhiv RS, Ljubljana 2000, 122 str.

Literatura:

Vodopivec, Jedert: Reševanje poplavljenega arhivskega in knjižničnega gradiva, v:
Mesto v objemu voda – Poplave v Celju v 20. stol., Pokrajinski arhiv Celje, Celje
2005, 83-98.

Vodopivec, Jedert: Arhivsko in knjižnično gradivo ter likovna dediščina na papirju in pergamentu, v: *Vračanje izvirnih podob: restavratorski posegi*. Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, str. 171- 185.